

αγορά | Ανάλυση

Ανέκαμψε η παραγωγή πατάτας στην ΕΕ

Ελλειμματική η Ελλάδα σε νωπά
και μεταποιημένα προϊόντα

Παραγωγή νωπής πατάτας στις κυριότερες χώρες της ΕΕ (2020-2024, σε χιλ. τόνους)

	2024	2023	2022	2021	2020	Μεταβολή (%)	
						24/23	24/5ετίας
Γερμανία	12.703	11.607	10.683	11.312	11.715	9,4	13,6
Γαλλία	8.091	8.606	8.067	8.987	8.822	-6,0	-6,0
Ολλανδία	6.463	6.492	6.916	6.676	7.020	-0,4	-5,1
Πολωνία	5.848	5.590	6.031	7.081	7.860	4,6	-11,5
Βέλγιο	4.192	4.022	3.578	3.871	3.929	4,2	7,9
Δανία	2.571	2.757	2.618	2.375	2.763	-6,8	-0,5
Ισπανία	1.934	1.922	1.882	2.081	2.052	0,6	-5,2
Ιταλία	1.413	1.265	1.333	1.362	1.435	11,6	4,9
Ρουμανία	950	1.183	1.346	1.398	1.601	-19,7	-41,7
Αυστρία	692	594	686	770	886	16,4	-6,2
Λοιπές	4.535	4.101	4.320	4.542	4.934	10,6	-1,2
Σύνολο ΕΕ-27	49.392	48.140	47.460	50.455	53.016	2,6	-1,3

Πηγή: Eurostat, Production of fresh potatoes, 20/2/2025

Αξία και όγκος εξαγωγών νωπής πατάτας ΕΕ προς τρίτες χώρες (2023-2024)

	2024			2023			Μεταβολή 24/23	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Εμπορίου	344.180	730.310	0,47	272.693	584.674	0,47	26,2	24,9
Προς σπορά	503.961	575.901	0,88	393.339	540.983	0,73	28,1	6,5
Σύνολο	848.141	1.306.211	0,65	666.032	1.125.656	0,59	27,3	16,0

Πηγή: Eurostat, Extra EU trade of fresh potatoes, 17/2/2025

του Γιάννη Τσιφόρου

Η καλλιέργεια πατάτας στην ΕΕ κατέγραψε πτωτική πορεία στο διάστημα της δεκαετίας 2014-2023, κυρίως λόγω της μείωσης της έκτασης και της παραγωγής σε ορισμένες σημαντικές παραγωγικές χώρες (Ρουμανία, Πολωνία, Ισπανία). Ωστόσο, η καλλιεργούμενη έκταση, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 20/2/2025), ανήλθε το 2024 σε 1,35 εκατ. εκτάρια, σημειώνοντας άνοδο ως προς το προηγούμενο έτος (+2%).

Η θετική αυτή εξέλιξη, σε συνδυασμό με την αύξηση των τιμών του προϊόντος στην ευρωπαϊκή αγορά, συνέβαλε στην ενίσχυση της παραγωγής, ο όγκος της οποίας, περιλαμβάνοντας και τα προϊόντα προς σπορά, ανήλθε το 2024 σε 49,4 εκατ. τόνους (+2,6%), αν και υπολείπεται της καλής επίδοσης του 2020, αλλά και από τον μέσο όρο της πενταετίας 2019-2023.

Η αύξηση της παραγωγής νωπής πατάτας ήταν ιδιαίτερα αισθητή στην Αυστρία και την Ιταλία (+16,4% και +11,6% αντίστοιχα) και σε μικρότερο βαθμό σε ορισμένες άλλες χώρες (Γερμανία, Πολωνία, Βέλγιο). Αντίθετα, αισθητή μείωση καταγράφεται στη Γαλλία, τη δεύτερη σημαντικότερη παραγωγό χώρα της ΕΕ,

ενώ ακόμα μεγαλύτερη ήταν η πτώση στη Ρουμανία. Γενικότερα, πάντως, η παραγωγή του προϊόντος παρουσιάζει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης στην ΕΕ, μια και πέντε χώρες (Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Πολωνία και Βέλγιο) κάλυψαν εκ νέου το μεγαλύτερο μέρος (76% του όγκου).

Στο εμπόριο νωπής πατάτας με τρίτες χώρες η ΕΕ παραμένει καθαρά πλεονασματική επί σειρά ετών. Στο σύνολό τους, οι εξαγωγές του προϊόντος ανήλθαν το 2024 σε 1,3 εκατ. τόνους, αξίας 848 χιλ. ευρώ, παρουσιάζοντας ως προς το προηγούμενο έτος σημαντική άνοδο στον όγκο και την αξία (+16% και +27% αντίστοιχα).

Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγόμενων προϊόντων αφορά τις εμπορεύσιμες νωπές πατάτες, ο όγκος των οποίων ανήλθε το 2024 σε 730 χιλ. τόνους (+25%), με μέση τιμή εξαγωγής παρόμοια με εκείνη του προηγούμενου έτους (0,47 ευρώ/κιλό) και προορισμό σε πέντε, κυρίως, χώρες (Ελβετία, Σενεγάλη, Ακτή Ελεφαντοστού, Σερβία, Ην. Βασίλειο).

Επίσης, σημαντικό μερίδιο εξαγωγών εξακολουθούν να αποτελούν τα προϊόντα προς σπορά (576 χιλ. τόνοι το 2024) προερχόμενα, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, από την Ολλανδία (66% του όγκου), με αισθητά υψηλότερη μέση τιμή εξαγωγής (0,88 ευρώ/κιλό) και προορισμό σε

ποιεί κύκλο εργασιών της τάξεως των 9,4 δις. ευρώ και παράγει 6,9 εκατ. τόνους προϊόντων, σημαντικό μέρος των οποίων, κυρίως σε καταψυγμένα προϊόντα, εξάγει σε τρίτες χώρες.

Στις εξαγωγές πρωταγωνιστούν δύο χώρες, το Βέλγιο και η Ολλανδία, που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου εξαγωγών σε καταψυγμένα προϊόντα (87% το 2024), θέτοντας την ΕΕ σε ηγετική θέση σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το 2024 μικρότερος όγκος νωπής πατάτας οδηγήθηκε στη μεταποίηση, με συνέπεια τον περιορισμό των εξαγωγών της ΕΕ σε καταψυγμένα προϊόντα, ο όγκος των οποίων εκτιμάται σε 2,82 εκατ. τόνους, αξίας 3,75 δις. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση ως προς το προηγούμενο έτος στον όγκο (-3,5%) και μικρότερη στην αξία (-1,8%) λόγω της αύξησης της μέσης τιμής εξαγωγής (1,33 ευρώ/κιλό).

Μεταξύ των προϊόντων αυτών, κυριαρχούν οι καταψυγμένες και προηγουμένως πατάτες, που αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της κατηγορίας (85% του όγκου), απευθυνόμενες, κυρίως, σε έξι, κατά σειρά, χώρες (Ην. Βασίλειο, Σαουδική Αραβία, ΗΠΑ, Αυστραλία, Βραζιλία, Ιαπωνία).

Πολύ μικρότερες ήταν οι εξαγωγές της ΕΕ σε μη καταψυγμένα προϊόντα το 2024 (104 χιλ. τόνοι, αξίας 337 εκατ. ευρώ), αν και με αυξημένη μέση τιμή εξαγωγής (3,23 ευρώ/κιλό), ενώ ελάχιστες παραμένουν οι εισαγωγές από τρίτες χώρες στο σύνολο των μεταποιημένων προϊόντων.

Κρίσιμες οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας

Η καλλιέργεια πατάτας στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από τη μείωση της έκτασης και της παραγωγής στη διάρκεια των τελευταίων ετών, αλλά και από τη μεγάλη εξάρτηση από εισαγωγές σε νωπά και μεταποιημένα προϊόντα. Όπως προκύπτει από πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 20/2/2025), η χειρότερη επίδοση της δεκαετίας σημειώθηκε το 2023, κατά το οποίο η έκταση της καλλιέργειας περιορίστηκε σε 110.000 στρέμματα και η εγχώρια παραγωγή σε 309 χιλ. τόνους, καταγράφοντας έντονη μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-17% και -21% αντίστοιχα), κυρίως εξαιτίας της μεγάλης ανόδου του κόστους παραγωγής, σε συνδυασμό με την επίδραση εξαιρετικά δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Η κατάσταση βελτιώθηκε το 2024, μια και η έκταση της καλλιέργειας ανήλθε σε 132.000 στρέμματα, ενώ άνοδο σημείωσε και η παραγωγή, που ανήλθε σε 339 χιλ. τόνους, μέγεθος αισθητά αυξημένο ως προς το προηγούμενο έτος (+10%), αν και εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά από τον μέσο όρο της πενταετίας 2019-2023 (-15%).

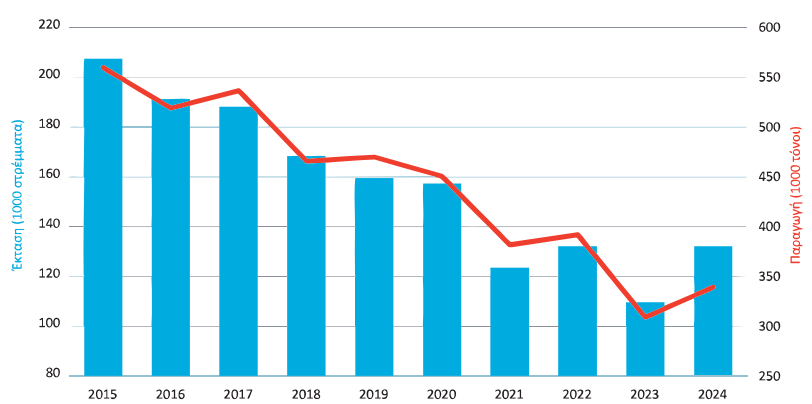
Η θετική αυτή εξέλιξη συνέβαλε στην άνοδο των ελληνικών εξαγωγών νωπής πατάτας, ο όγκος των οποίων ανήλθε το 2024 σε 80,6 χιλ. τόνους, αξίας 36 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση ως προς το προηγούμενο έτος, αν και με την ίδια μέση τιμή εξαγωγής (0,45 ευρώ/κιλό). Η Ρουμανία αποτέλεσε εκ νέου τον κυριότερο προορισμό των ελληνικών προϊόντων (40% του όγκου) και ακολούθη-

Εξαγωγές κυριότερων μεταποιημένων προϊόντων πατάτας ΕΕ προς τρίτες χώρες (2023-2024)

	2024			2023			Μεταβολή 2024/23	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Κατεψυγμένες	3.753.308	2.823.103	1,33	3.820.275	2.926.711	1,31	-1,8	-3,5
Μη κατεψυγμένες	337.021	104.214	3,23	343.302	110.771	3,10	-1,8	-5,9

Πηγή: Eurostat, Extra EU trade of processed potatoes, 17/2/2025 (HS Codes: 200410, 200520)

Έκταση και εγχώρια παραγωγή νωπής πατάτας (2015-2024)

Πηγή: Eurostat, Area and production of fresh potatoes in Greece, 20/2/2025

Εξωτερικό εμπόριο Ελλάδος σε νωπά προϊόντα πατάτας (2023-2024)

	2024			2023			Μεταβολή 2024/23	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Εισαγωγές	118.203	254.144	0,47	104.781	241.444	0,43	12,8	5,3
Εξαγωγές	35.906	80.591	0,45	23.248	51.832	0,45	54,4	55,5

Πηγή: Eurostat, EU trade of fresh potatoes, 17/2/2025 (Greece, HS Code: 0701)

Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδος στα κυριότερα μεταποιημένα προϊόντα πατάτας (2023-2024)

	2024			2023			Μεταβολή 2024/23	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Εισαγωγές	134.198	93.515	1,44	128.853	90.386	1,43	4,1	3,5
Εξαγωγές	17.002	4.387	3,88	17.185	4.202	4,09	-1,1	4,4
Ισοζύγιο	-117.196	-89.128		-111.668	-86.183			

Πηγή: Eurostat, External trade of Greece in processed potatoes, 17/2/2025 (HS Codes: 200410, 200520)

σαν με μικρότερες ποσότητες η Βουλγαρία και η Πολωνία.

Ωστόσο, πολλαπλάσιες ήταν οι εισαγωγές νωπής πατάτας, ανερχόμενες το 2024 σε 254 χιλ. τόνους, αξίας 118 εκατ. ευρώ, με κορυφαίο προμηθευτή την Αίγυπτο, που κάλυψε εκ νέου το μεγαλύτερο μέρος (61% του όγκου), με πολύ χαμηλή μέση τιμή εισαγωγής (0,38 ευρώ/κιλό).

Πέραν αυτών, όμως, σε εξαιρετικά υψηλό επίπεδο βρίσκεται το έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου της χώρας στα κυριότερα μεταποιημένα προϊόντα πατάτας, με τις εισαγωγές (93,5 χιλ. τόνοι, αξίας άνω των 134 εκατ. ευρώ το 2024) να παραμένουν πολλαπλάσιες των εξαγωγών (4,4 χιλ. τόνοι, αξίας 17 εκατ. ετών).

Τα καταψυγμένα προϊόντα εξακολουθούν να αποτελούν το σύνολο σχεδόν των εισαγωγών (98% του όγκου το 2024), με κυριότερους προμηθευτές το Βέλγιο, την Ολλανδία και τη Γαλλία. Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές αναφέρονται, κυρίως, σε μη καταψυγμένα προϊόντα (3.800

τόνοι, αξίας 16 εκατ. ευρώ το 2024), το μεγαλύτερο μέρος των οποίων καλύπτουν οι συσκευασμένες τηγανιτές πατάτες (πατατάκια και τοιπς) με όγκο 3.500 τόνων, αξίας 12,4 εκατ. ευρώ, αποτελώντας το μοναδικό μεταποιημένο προϊόν με θετικό εμπορικό ισοζύγιο, με κυριότερες χώρες προορισμού την Κύπρο, τη Βουλγαρία και την Αλβανία.

Όπως φαίνεται, η επιχειρηματική δραστηριότητα της χώρας στην αξιοποίηση της πατάτας για την παρασκευή και το εμπόριο μεταποιημένων προϊόντων εξακολουθεί, σε μεγάλο βαθμό, να εξαρτάται από εισαγωγές, αποτελώντας μία από τις κρίσιμότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας επί σειρά ετών.

Επείγει, συνεπώς, η ανασυγκρότηση του τομέα, με σκοπό τη στήριξη των οργανώσεων των παραγωγών, θέτοντας ως απόλυτα αναγκαία προτεραιότητα την υλοποίηση επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων, τον περιορισμό του κόστους παραγωγής και την περαιτέρω αξιοποίηση των προϊόντων.

πέντε, κυρίως, χώρες (Αλγερία, Αίγυπτος, Μαρόκο, Τουρκία, Σαουδική Αραβία).

Από την άλλη πλευρά, σημαντική ήταν η άνοδος των εισαγωγών νωπής πατάτας στην ΕΕ, ο όγκος των οποίων ανήλθε το 2024 σε 819 χιλ. τόνους, αξίας 402 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αισθητή αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος στον όγκο και την αξία (+12,5% και +12,7% αντίστοιχα). Το σύνολο σχεδόν των εισαγωγών αφορά νωπά εμπορεύσιμα προϊόντα, με μέση τιμή εισαγωγής (0,49 ευρώ/κιλό) παρόμοια της αντίστοιχης του 2023.

Η Αίγυπτος αποτέλεσε εκ νέου τον κυριότερο προμηθευτή (62% του όγκου το 2024), με μειωμένη μέση τιμή εισαγωγής (0,42 ευρώ/κιλό) και ακολούθησαν με μικρότερες ποσότητες το Ην. Βασίλειο και το Ισραήλ.

Παγκόσμια η κυριαρχία της Ευρώπης στα μεταποιημένα προϊόντα

Η βιομηχανία μεταποίησης πατάτας στην ΕΕ αξιοποιεί ετησίως περίπου 19.000 τόνους νωπών προϊόντων και παραμένει ιδιαίτερα αναπτυγμένη. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του ευρωπαϊκού φορέα (European Potato Processors' Association-EUPPA, Facts and figures 2023), ο τομέας αυτός απασχολεί 25.000 εργαζόμενους, πραγματο-